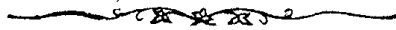

බුබුචංසය

හෙ ව එන්

බුදුන්ගේ ජීවිත කථාව.

මාමොනසස සහමනො අරහතො සමමා සමබුද්ධසස.

වණ්ඤා සිරසා සමමා සමුඛං පරමාදර්ශ
බුබුචංසං පවක්ඛාමි ගහෙකොට්ඨ කථානං.

අසරණසරණවු සරණගත වප්‍රපඤ්ඡරවු කරුණානිධානවු තුන්ලොවට නායකවු සමස්ත්සමුබු සඵලගුණෝත්තමසානන්වහන්සේට උත්තමාදර ඇතියෙන් හකන්ප්‍රමාති භාරවනතොත්තමානසෙන් හස ලොභ කුලාලා රාදීන් විනා සකසා වැද, අඤ්ඤා නයගෙන බුබුචංසය හෙවත් බුදුන් ගේ ජීවිත කථාව සිංහලභාෂාවෙන් රචනාකරන්නෙමි-හෙමනාව ඇසිය සුතු. පූජිතෙහිවු ඒ ඒ කාරණයන් පිළිබඳවු අපනතක ජාතකය අදීවු යම් ජාතකධම්මකෙනෙක් අද්ද? ඒ ජාතකධම්මයෝ සියල්ලදාතාවු සඵලයන්වහන් සේ විසින් දෙශනාකරණලද්දහුය, යම්හෙයකින් සතියන් සංසාරසාගර යෙන් එතරකිරීම් අඤ්ඤාව ඇත්තාවු තුන්ලොවට නායකවු සඵලයන් වහන්සේ අනන්තවු යම් බොධිසම්මාරයක් පරිපාචනයකළේද, ඒ සියල්ල එකතුකොට සංගායනාවට නගන්නාවු සංගායනාකතීන් විසින් යම් ධම්මයක් සංගායනකරණ ලද්දේද ඒ ධම්මය ජාතක ධම්මනම්බේ — එසින් කිහි ජාතක අටුවාවෙහි—

නංනං කාරණ මාගමම දෙසිනිනිජ්ජනිමනා
අපනනකා දිනිසුර ජාතකානි මහෙසිනා.
යානිසෙ සුචිරං සත්ථා ලොක නිසර නනථිකො
අනන්ත බොධි සමනාරෙ පරිපාචෙසි නායකො.
නානිසබ්බානි එකජකං ආරොපෙතෙනති සංගතං
ජාතකං නාම සංගිතං ධම්මසංගාහ කෙහිසං.

සඵලොකෙක නායකවු කතුසද, කොනාගම, කාශ්‍යප, ගෞතම, ශෛත්‍රි යන බුබුද්වාකරයන් පස්දෙනෙකුන්වහන්සේගෙන් ප්‍රතිමසිතගෙයින් හ දුකල්පයෙහි ලද නම්ඇති මේ කල්පයට සාරසංඛ්‍යාකප්ප්‍රසංගයකින් මත්තෙ හි සාරමධිනම් කල්පයෙක්වූයේය—ඒ කල්පයෙහි සතරවන අනුරුක්‍ෂප ස විඤ්ඤානක අවිඤ්ඤානක සියලු රත්නාදියට උත්පත්තියානවු ගඟාගිරි නවාකාරණාදියෙන් සමලඞ්ඛනාවු ජම්බුවිපයෙහි දෙවියන්ගේ ආලකමන් ද,නම් රාජධානියෙන් සදුරමයවු සෞනිකමරණ නැතිගෙයින් අමරයෙහි කිසි නලද දෙවියන්වැනි නරනාරි සමුහයාගෙන් සමානිත්තවූයේ අමරවන් නුවරයෙහි ලද නම්ඇති එක්තරු නුවරෙක්වූයේය, එහි 'සුමේධනම් ව්‍යාභි

කොතමකෙනෙක් වාසයකෙරෙහි ඔහුවනාහි සත්වන කුලපරම්පරාවදක් වා කුලපිළිබඳතෙසුලෙන් නොදැමියහැකිවූ මාතෘ පිතෘ කුලවයෙන් පිරිසි දුටු දුටුවන් සිත්පිය උපදවන්නාවූ අනන්‍යා පරයන රූපශෝභාවෙන් යුක්ත වූ කෘෂි වනිජ්ජාදී වූ අන්තිසි ක්‍රියාවකට ව්‍යාමුතනොවි බ්‍රාහ්මණයන්විසි භ්‍රමනමනා ඉදුර් සදුර් සාමයනත්‍රිවේදයද අභිච්ඡාදේදයහා චාතුරේදයද කල්පය ව්‍යාකරණය රෝතිශාස්ත්‍රය ආදියමානසහා අනිකුදුලෝකයෙහි පැවති යම්යම් ශාස්ත්‍රයක්ඇදද ඒසියල්ලෙහිමි කෙලපැමිනියාවූ බ්‍රාහ්මණෝ හතමකෙනෙක් වන්නේය ඔහුගේ දෙමවුපියදෙදෙනා ඔහුලදරුකාලයෙහි ම කාලභ්‍රියාකලාහ්‍රය ඔහුගේ ව්‍යතු රක්ෂාකිරීමෙහි නියුක්ත රාසිවඩ්ඩික නම් අමාත්‍යතෙම අය පුස්තකය ගෙන රන් රිදී මුතු මැණික් ආදියෙන් පිරුණාවූ වස්තු ගබඩාවල දොර හරවා සාමිනවහන්ස මේධනරාගියෙන් මෙපමනෙක් නුඹවහන්සේගේ මවුසන්තක ධනය, මෙපමනෙක් පියසන්තක ධනය, මෙපමනෙක් නුඹවහන්සේගේ මුතුන් මිමුතුන්සන්තක ධනය, නුඹවහන්සේගේ සත්මුතුපරම්පරාවකපටන් පැවතපින්නාවූ මේ ධනරාගිය ප්‍රතිපත්තනය කලමැනවැයි කිහි—එකල්හි සුමේධපණ්ඩිතතෙම මෙසේ සිතුසේක—මාගේ මාතෘ පිතෘඅදිහු මේ ධනරාගියකොට තබා පරලොව යන්නාහු එකමකභවතුවක් පමනවත් කැටුව නොගෙනම ගියාහුය, මාවිසින් වනාහි මේ ධනසම්පත් දන්දීමිවසයෙන් කැටුවම ගෙනයන්ට වටගේ යයි සිතා රජහට එපවත්දන්වා ධනධාන්‍යයෙන් ප්‍රයෝජනකෙනෙක් සුමේධබ්‍රාහ්මණයන්ගේ ගේදොරට එන්නේයයි සියළුනුවර බෙරහසුරුවා යා චකයන් සිත්ලෙස සත්දවසක් රුවන්පිරු ගබඩාවල හැරදොර නොවසා දන්දන්සේක, ඉක්බිතිකෙන් මාගේ ස්වාමීදරුවූ ඒ සුමේධබෝධිසතියො දිව්‍යවිමානසක්සෙසින් උතුම්වූ මතුමහල්නලයෙහි රතෝග්‍රහවළක්බැඳවැඩිතිදමෙසේ සිතුසේක—කෙසේද යත්—එමා සුමේධපණ්ඩිතයෙහි නැවත නැවත භවයෙහි ප්‍රතිසන්ධිග්‍රහණයකිරීමනම් මහත් දුක්වන්නේය, එසේම උපන්උපන් සමානයෙහි ශරීරයාගේ විනාශවීමදුක්වන්නේය, මමද ජාතිය ස්වභාවකොට ඇත්තෙමි ජරාව ස්වභාවකොට ඇත්තෙමි ව්‍යාධිය ස්වභාවකොට ඇත්තෙමි මරණය ස්වභාවකොට ඇත්තෙමි, මෙසේ ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණ ඇති සසරෙහි දුක්විඳිනා මා විසින් ජාති නැත්තාවූ ජරා නැත්තාවූ ව්‍යාධි නැත්තාවූ මරණ නැත්තාවූ ඒකාන්ත සැප ඇති රහාදීන් තැවීමක් නැතිගෙසින් සිසිල්වූ අමානමහානිවානස සොයන්ට වටනේය, භවයෙන් මිදීමඇති එක්තිවාන මායිසකුදු ඒකාන්තයෙන් ඇතිවිය යුතුය සිසිතුසේක—එසින්මත්තෙහිද සිතනසේක් යම්සේ මේ ලෝකයෙහිකා සම්පත් පිඩාකරණය වූ දුක්ඛයනසන සැප නම්දෙයක් ඇත්තේද එපරිද්දෙන්ම භවය ඇතිකල්හි ඒභවය විනාසයට සුදුසුවූ විභවයකුත් ඇතිවිය යුතුය, යම්සේ මේ ලෝකයෙහි නොඉවසියහැකි උෘෂ්ණයක් ඇතිකල්හි ඒ නැසියයුතු ජල පවත්ආදී සිතිලසදෙයකුත් ඇත්තේය, එපරිද්දෙන්ම රහාදීකෙලකාගතිසංහිදුවන නිවානසකුත් ඇතිවියයුතුය, යම්සේ ලෝකයෙහි පවිටුවූ ලාමකවූ පාපධර්මයක් ඇතිකල්හි ඒ නැසියයුතුවූ කලහනවූ

අනවදානවු කුසලධර්මයකුදු ඇතිවියද්දහුය. එපරිද්දෙන්ම ඒ ඒ පන්ති ලපද වනපටිවු ඡායා ඇතිකල්හි ඒ පාඨයනසන්තාවු නිචානයකුත් ඇතැහේ මෙය නිවන් ඇතිබැව් නිකායකොට සිතුවේක—එසින් කින.

**සඨාපිදුකෙබ්බිසප්පොනසුචනාමපි විස්සති
එවංහංගෙ විස්සමාගෙ විහවොපිඉච්ඡිතබ්බකො.**

තවද බුදුන් පසේබුදුන් හැර සෙස්සන්විසින් නොසවිසැකි නිචානය ඇතිබැව් මෙසේ අනෙකොපමාවෙන් විනිශ්චයකොට සොයා තබා කාම යෙන් නික්මගොස් ඒ නිචානය ස්වයංවිද්‍යාබවට නොයෙක් උපමා නැව තත් සිතුවේක—හේකෙසේද යත්.

එබැව් සුමෙධපණ්ඩිතයෙහි යම්සේ පුරුෂයෙක් මහත් අසුච්චලෙක්හි ගැලී කිවුවු ගාත්‍රාඇතිව සිටිනම් ඒ පුරුෂයා පස්පිඬුමෙන් ගැවසිගත් සි තිල්පැතින් පිරිහිබෙන විලක් දැක ඒ විලට බස්නට මග නොසොයානම් ශරීරයෙහි නැවරිතිබෙන අසුපි මලසොද, සුධිවෙමිසිනා විලටබස්නටල න්සාහ නොකෙරෙන්නම් ඒඅඤ්ඤාපුරුෂයාගේ දෙපයෙක්මිස විලෙහි දෙ පයක් නොවන්නේය, —එසේම කෙලෙස්නැමති මල පිරිසිදුකිරීමට ස මඤ්ච නිවන්නැමති විලට බැස කෙලෙස්මල පිරිසිදුකිරීමට උත්සහනො කරන්නම් එබැව් සුමෙධපණ්ඩිතයෙහි නොපගේම දෙපයමිස නිචානනමැති විලෙහි දෙපයක්නොවන්නේය, යම්සේ සොරැන්විසින් පිරිවරණලද පුරුෂ යෙක් ගැලවිසන්නට සුදුසුමාගීයක් ඇතුළු නිබ්බදී ඉදින් ඒ මග නොගේ නම් මාගීයෙහි දෙපයෙක්නොවෙයි, ඒ පුරුෂයාගේම දෙපයෙක් වන්නේ ය, එපරිද්දෙන්ම කෙලෙස්නැමති සොරැන් විසින් පිරිවරණ හෙවත් වට කොට සිසාරගන්නාලද පුරුෂයෙක් ඇත්නම් ඒ පුරුෂයා කෙලෙස් සතු රන්ගෙන් විනිර්මුක්තවු නිචානමාගීය ඇතුළු නිබ්බදී ඒ මගනොයේනම් ඒ පුරුෂයාගේ දෙපයමිස නිචානමාගීයෙහි දෙපයෙක් නොවන්නේය— යම්සේ ව්‍යාධියෙන් පීඩිතවු පුරුෂයෙක් සම්මාධි ව්‍යපසමනාකිරීමෙහි ද සෞඛ්‍ය වෛද්‍යවාරියෙක් සම්පයෙහි ඇතුළු සිටියදීත් ඒ වෛද්‍යවාරියාකරු පැමිණ ව්‍යාධියටනිසි පිළියම්නොකරවානම් ඔහුගේ දෙපයමිසවෛද්‍යවාර යාගේ දෙපයක් නොවන්නේය—එපරිද්දෙන්ම කෙලෙස්නැමති ව්‍යාධි යෙන් පීඩිතවුසත්තමා, කෙලෙස් ව්‍යපසමනයට සමඤ්ච නිවන්නැමති ආචාරීන් සේවනය නොකරන්නම් ඒ පුද්ගලයාගේ දෙපයමිස නිවන්නැම ති ආචාරීන්ගේ දෙපයෙක් නොවන්නේය—එසින් කින.

**සඨාගුඨගතො සුපිසො නලාකං දිස්සාන සුපිනං
නගවෙසති නංනලාකං නදෙසො නලාකස්සසො.**

තවද චච්ඡිභූමියෙහි පහරණලද මලමුත්‍රයෙහි තිසි ආලයක් නොකොට නින්දාකොට සත්‍රිපුරුෂයෝමය රෙදිකොනදවටා ගෙනගොත් හිතෙන්ගොත්

නනොයෙද්ද එපරිද්දෙන්ම මා විසිනුත් මේ කුණු සැරියෙහි භිඤ්ඤාත් මැදහත්කමක් නොකොට දමා නිවන්පුර සාසනය—තවද යම්හේ නාවි කයෝ දිග් දැරුව උදකොත්ගතවන ජග පිණිස නැව් හැරදමා යෙද්ද එහේම මා විසිනුත් නවදෙරකින් වැහෙන කුණු ඇති මේ සැරිය හැර නිවන්පුර සාසනය—තවද යම්හේ පුරුෂයෙක් නොයෙක් රත්නයන් ගෙණ සොරැන්හා සමග යන්නේ නමාගේ රත්නයන් සොරැන් කෙරෙන් නසිදෙයන හසින් ඔවුන්හා නොගොස් නිරූපද මාගීයකින් හේද එහේගෙලින්ම මා විසිනුද සොරැන්වැනි මේ සැරිය හැර. සාසනය—ඉදින් මේ සැරියෙහි තෘණාවකෙලෙන්නම් කුසල්නැමති රුවන් නස්තේය—එබැවින් මාවිසිනුද කුසල්නැමති රුවන් නැසීමට හසින් මේ සැරිය හැර නිවන්නැමති නගරයට සා සුතුමයයි සිතුවෙත—එයින් කිහි.

සථාපි කුතසං පුට්ඨො කණ්ඩබ්බං ජීවුච්ඡං.

මොවසිඤා නගවෙජ්ජා සුඛිසෙව් සංචයි—පෙ—

මේ ආදී අනෙකොපමාවෙන් ගිහිගෙන් නික්මෙන්නට සුදුසු අතී සිතින් සලකා තමන්ගේ ප්‍රමානාතික්‍රාන්තවූ ධනරාශිය යට කී ක්‍රමයෙන් සාවකාදීන්ට දන්දී වක්‍රකාමකෙලයකාමය හැර අමරණමිකුටරින් නික්ම සුදු කලාව හිමවන ධර්මනම් පථිතය නිසා පවදෙන්න විනිර්මුක්ත පන්සලක් හා සක්මන්මඵවක් මවා කාමච්ඡන්දී පවතිවරණ ධර්මයෙන් වෙන්වූ පවාහිඤ්ඤා අභිසමාපනති උපදවනු පිනිස ඒ ආශ්‍රම ප්‍රදේශයෙහි නවදෙර සමන්තාගතවූ සාවක සුගලය හැර වාදග ගුණ සමන්තාගතවූ වාක් චිවරය හැර සෘෂ්ට්‍රප්‍රජාගෙන් පැවිදිවූහේක—මෙහේ පැවිදි නැතැත්තේ අභිදේශයකින් සමාකීණ්ණවූ ඒ පන්සල හැර දගගුණයකින් සමන්තාගතවූ වෘක්‍ෂමූලයට පිලිඹ ධාන්‍යයෙන්කලාවූ සියළු ගොජනය හැර ප්‍රවෘත්තපිල ගොජනයකොට නිසද්‍රසභාන චංකුමනවසයෙන් විසිකිරීමෙහිගෙදී සත් දවස ඇතුලෙහිම අභිසමාපනති පවාහිඤ්ඤාවූහේක—එයින් කිහි.

ඵවාහංචිතනසිඤාන නෙකකොට්ඨනංඛනං.

නාථානාථා නංදඤාන ගිමටනනුපාගමී—පෙ—

එසමයෙහි අවිද්‍යානැමති අකිකාරය නසන්නාවූ සධම්මාමති ප්‍රදීපා ලෝකසකරන්තාවූ සම්මේලකයාගට න්‍යානතිකරවූ දීපඛිකරසමාක්සමුදුරජානන්වන්ගේ ඊට පුච්ඡාගයෙහි අනල්පකල්ප කොට්ඨනසංග්‍රහයෙහි දැනාදී සමත්තංගන් පාරමිධර්මයන් පුරා රමණවතීනම් රාජධානියෙහි සුමේධ නරපතින්නිසා සුමේධනම් බිසවුන්කුස ප්‍රතිසන්ධිගුහනයකොට වලාපටලයකින් නික්මුණු පුණ්ණවස්තුමණ්ඩලයක්සෙසින් මවුකුසින් ප්‍රසූතව දෙදික් විලෝකනයකොට උත්තරදිශානිමුඛව සිංහනාදකොට ක්‍රමයෙන්වැඩි ගංගය කොවාය මසුරය යන නම්ඇති තුන්පායෙහි ලක්ෂගන්තාවක

සත්‍යය නොවන සමග රාජ්‍යයෙහි සම්පත් අනුභවකරෙමින් ලාභයක් අවුරුද්දට ආසන්න
ආර්ථික කාලය වන බැවින් දශක සහස්ත අවුරුදු මුළුල්ලෙහි ගිනිගෙහි
වැස පදමන මිදවීන් කුසින් ව්‍යුහගත කළ නම් පුනරුවනක් උපන්කල්හි
ජාතික ව්‍යාධි මුහුණට ලක්වන දේවදායකත් තුන්දෙනා දැක සසර කල
කිරී නැවත ප්‍රවෘත්තීන් රූපය දැක මෙලෙස කෙරෙමිනි සිතා අලංකාරතා
සන්ධිකාගාරයෙහි ඵලදායීත්වය සහතික කළ නම් පුනරුවනක් පිළිගත්වන ලද
විසින් පිරිවරණ ලදුව මහත්වූ රාජ්‍ය ලෝකයෙන් මහතිනික්මන් නික්ම පැවි
දිව අනුව පැවිදිවූ කෙලක් පමන හිඤ්ඤා විසින් පිරිවරණ ලදුව දශක සහස්ත
මුළුල්ලෙහි දුෂකර ක්‍රියාකොට අන්‍යාතර ප්‍රතිචාරයන් පිළිගත්වන ලද
දිව මුළු ප්‍රජාතන්ත්‍ර කලාපීය පාසය වලද සල්වෙනෙහි දිව්‍ය විභරණයකොට
සුනඳු පිවිසෙන්නා වූ කුසුම මුහුණ ප්‍රතිග්‍රහණයකොට පුළුල්ල නම් බොධි වෘ
ක්ෂම ලෙසෙහිදී සමයක් සමයක් දෙක සමඟිගමයකොට බොධි දැම සා
මීපයෙහිම සභා ක්‍රමයෙන් සභා සපනයාගාරී ක්‍රාන්තකොට සුනඳු රාම
යෙහිදී ධර්ම ක්‍රියා පවත්වා සුමන ලෙස නික්ම යන නමින් ප්‍රසිද්ධ අග්‍ර
වක දෙදෙනා වන නිකාය සමග ගැටුමක් වනු ලැබුවත් ක්‍රියාකල
සාරලක්ෂ්‍යයක් පමන සිදු වූ ආවකයන් විසින් පිරිවරණ ලදුව සාගත නම්
මහානෙර කෙනෙකුන් විසින් උපායානාකරණ ලබමින් නැගුණ සුනඳු
යන අග්‍ර ආර්ථික දෙදෙනා විසින් සමඟිගත ශාසනය ඇතිව සභා ක්‍රමය
න් සැරසරණයෙන් රමණීය නුවරට ප්‍රවිෂ්ට කෙලසාගනින් තැවුනාවූ
ජනයන් විසින් ධර්ම ආරාධනා මගින් අමාත්‍ය සභාගයෙන් සිහිල්බවට පමුණුව
මින් සුද්ධ නිවහන විහාරයෙහි වැඩ වැසි කරණයෙහි.

මෙසේ සම්පූර්ණ වන තෙක් සුද්ධ නිවහන විහාරයෙහි වැඩ වැසි කරණයෙහි
සහ ඇසුරුම් ගත් නුවර වාසී ශ්‍රී ධර්ම ජනයෝ ගද්දම් මල් පහන් ගත් අත්
ඇතිව බුදුන් කරා ඵලම පස ගිවිසුවා වැඩ සුවදම් ආදියෙන් සුදු බන අසා
ගැත්ත වූ කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් සෙවදවසට ඉවසා වැඩ කරන්නෙහි ආ
රාධනා කොට නුවරට ගොස් දෙවෙනි දවස් මහදන් සරණ නුවර අලංකාර
කොට නැවත බුදුන් වහන්සා මාගී සරණ නැවු උදකයෙන් හිනන සභා
යෙහි පස් පුරවා සමනලාකරමින් රිදී පටක් ගේ වැලි අනුව ලද පස්
මල් ඉසිමින් නානා විධ විවිධ වස්ත්‍රයෙන් ධර්ම පතාන නන්වමින් ක
දලි තොරණ පුන්කලස පන්ති ආදිය සදමින් සිටියාහුය, එසමයෙහි සුමන
නාපසයන් වහන්සේ උන්වහන්සේගේ ආශ්‍රම පදයෙන් උද්ගතව මාගී සරණ
මින් සිටි ඒ මනුෂ්‍යයන්ගේ උපරිකාගයෙන් ආකාශ වාරිව සනාථයක් කුටු
පහට සිත් ඇති ඒ මිනිසුන් දැක කාරණය කිසිදෙයෙහි විමසනු පිණි
ස ආකාශයෙන් බැස එකත් පසෙක සිටියේක් එබූ උපාසක වෘත්තී මේ
මාගී සරණ පිනවරක් ගට අලංකාර කොට සරගවිදහි ඒ මනුෂ්‍යයන්ගෙන් විවාල
යෙහි, ඒ ඇසුරු ජනයෝ කියන්නාහු සාමන්ත සුමන පණති තයන් වහන්ස
ත වහන්සා දන්සේක්ද දිව්‍ය ධර්ම දහ බලධාරී වූ ඒ සම්පූර්ණ වහන්සේ
සම්පූර්ණ පද ප්‍රාප්තව පවත්වන ලද උතුම්බ ධර්ම ක්‍රියා ඇතිව ලෝක
සාමාන්‍යයෙහි ක්‍රමයෙන් සැරසරණයෙන් අපගේ නුවර සුද්ධ න